

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1240159/5

בבית הדין הרבני האזורי רחובות

לפני כבוד הדיינים:

הרב יהודה שחור – אב"ד, הרב יאיר לרנר, הרב ירון נבון

התובעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד אנה פרבר - ברונשבק)

נגד

הנתבע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד שמעון חסקי)

הנדון: תשלום כתובה כשיתכן תביעה עתידית לאיזון משאבים.

פסק דין

בפני ביה"ד תביעת האשה לכתובתה.

הצדדים נישאו זל"ז כדמו"י בתאריך ד' ניסן תשס"ז 22.3.2007, נישואין ראשונים, ולהם שתי בנות ילידות 1.2009 ו- 6.2010.

בכתובה התחייב הבעל בסכום של 180,000 ש"ח.

הצדדים גרים בנפרד מ-9.2014.

הבעל תבע גירושין. האשה הסכימה להתגרש.

הצדדים התגרשו בתאריך 28.7.2020.

האשה תובעת כתובה, תוספת כתובה ופיצויים.

לא הוגשו תביעות רכושיות בין הצדדים. אולם, לפי בדיקת הצדדים את זכויותיהם ע"פ איזון המשאבים, עלה כי הבעל צריך לתת לאשה סך של 125,652 ש"ח.

ביה"ד קיים דיונים, בהם הופיעו בפניו הצדדים, טענו טענותיהם, נחקרו והגישו סיכומים, ולהלן הכרעת ביה"ד.

נימוקי דעת המיעוט:

רקע- עובדתי

האשה גוללה את טענותיה במהלך הדיון בתאריך ט' בכסלו התשפ"א (25.11.20):

"בערך סביב 2011 הייתי מבקשת חיבוק, הוא היה נכנס עם פרצוף כעוס והיה אומר לי בתגובה לחיבוק קודם לכן תקלחי... פשוט נהיה אדיש אלי... היו פעמים שכבר עד שסוף סוף גם רציתי יחסי אישות עם בעלי... אז הוא פשוט סירב לי, הרגשתי כל כך דחויה ומושפלת... היו יחסי אישות, אולי פעם בחודש, היו תקופות שהוא גם יזם, אבל אני לאור שלא יכולתי באמת... בגלל בעיות רפואיות להעניק לו את מה שאני רוצה... (היה אומר) את בדיכאון, את

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

צריכה עזרה... אמרתי לו שאני לא בדיכאון אני זקוקה לחום ואהבה של בעלי... כל השנים אני ניקיתי ובישלתי בבית וכן קניות, הוא עבד, ואני גם עבדתי, הייתי בחל"ת לפי החוק בבית, וישנו בחדר משותף, למעט מקרים מסוימים שאני בגלל הבעיה הרפואית שלי שהייתה לי ברחם, הייתי שוכבת בספה בסלון, על מנת להקל על כאבי, לא קרה הרבה... הבעל עזב בסוף את הבית... היו לי בעיות רפואיות, גידולים ברחם, שבמהלך ההריונות הם פשוט גדלים עם הבטן... והמתנתי עד לאחר הלידה השניה על מנת לכרות ולהסיר את הגידולים... ואחר כך אני מגלה תמונות של עם נשים אחרות... שאותו שרצתי שיחבק, הוא אומר לי כנסי להתקלח... ראיתי תמונות שהוא מחובק בטיול עם אשה אחרת..."

לטענות האשה הבעל הגיב:

"בשנת 2014 נפרדנו לאחר שהייתי בטיפול זוגי שני... האשה היה קשה לה לתפקד... כל היום הייתה במיטה, יחסי אישות היו... א' (האשה) הייתה בדיכאון של אחרי לידה... נקיון ובישולים אני ואשתי עשינו... אחר שהבת השניה נולדה היו מעט יחסי אישות... לרוב לא ישנו בחדר משותף, האשה עזבה את חדר השינה... כל פעם שביקשתי שנקיים יחסי אישות, בקשתי שהיא תתקלח, היא מעשנת סיגריות, ...שנודף ממנה ריח רע של סיגריות שמאוד הפריע לי..."

ביה"ד: שהיא התחנתה איתך היא עישנה?

הבעל: כן ידעתי שהיא מעשנת... היינו ביחד גם קודם החתונה.

ביה"ד: האם אתה מעשן?

הבעל: בדרך כלל מעשן רק אם אני יוצא עם חברים לשתות בירה, ובבית אני לא מעשן... היא סרבה להתקלח קודם שנכנס למיטה..."

בענין התמונות עם נשים, ענה הבעל:

"אני מטייל הרבה בחו"ל וזה מאד מקובל להצטלם עם עמיתים לעבודה... אני עזבתי את הבית... הפרידה הייתה בהסכמה מלאה של שנינו.

ב"כ הבעל: התמונה של הגברת מהעבודה הייתה אחר הפרידה.

יש לנו חו"ד אקטוארית, ובמסגרתה הלקוח שלי אמור לשלם לה 125,000 ש"ח... הואיל ואין כפל מבצעים... ברור שזה מתקזז... מאותם 180,000 ש"ח של הכתובה...

ב"כ הבעל: האשה הופיעה במועדון בפני קהל ואמרה שבשעה טובה התחילה הליכי גירושין... האשה היא זו שיזמה...

ב"כ האשה: לגבי טענות הבעל שהייתה פרידה מוסכמת, לא מדובר בפרידה אלא בצעד טיפולי... מה שהיה זה פשוט התעללות ארוכת שנים של האדון... מן הראוי לפסוק כתובה ותוספת 180,000 ש"ח."

לשאלת ביה"ד על "כפל מבצעים" השיבה ב"כ האשה: "אני יודעת, אבל לאשה הזו מגיע על העגמת נפש והתעללות במשך שנים."

בדיון ביום י"ז בתמוז התשפ"א (1.3.21) נחקרו הצדדים:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

האשה אישרה בחקירתה: "העזיבה של הבעל היה כחלק מטיפול...". וכן: "אני מאשרת שסייעתי לו במעבר מאחר והוא ביקש ממני עזרה... רכשתי מצעים ואף שמיכות מתוך אהבה...".

ובהמשך הדיון:

"האשה: הוא לא דרש שאני אתקלח לפני השינה, אלא שהוא היה נכנס הביתה והייתי באה לחבק אותו, הוא סירב לחבק אותי, והיה אומר לי לך תתקלחי... אני שומרת על הגיינה... אני לא הייתי מעשנה ליד הבנות..."

...

האשה: בין 2010-2014 להזכיר שעברתי את כל מה שעברתי עם שתי הריונות בסיכון לא פשוטות... אני לא יכולתי לקיים אותו יחסי אישות מהסיבות הרפואיות שהיו לי, שהסבו לי כאב... לכן החלטתי להסיר את הגידולים על מנת שאני אוכל לאפשר לעצמי יחסי אישות כמו שצריך בלי כאבים..."

בתשובה לשאלת ב"כ הבעל: "האם קודם שנפרדו דרככם שנת ספטמבר 2014, יש לך קצה חוט שהבעל בגד בך?" השיבה: "לגבי הלפני לא...".

בדיון בתאריך ו' בתמוז התשפ"א (15.7.21) הבעל נחקר:

"הבעל: היא עשתה ניתוח אחר שנה שנולדה הילדה והיא קיבלה תרופות."

לשאלת ב"כ האשה השיב הבעל:

"אם צרכתי גראס זה תמיד היה בידיעה של האשה... מה שקרה אחר החתונה, שפתאום האשה הפסיקה להתקלח, והפסיקה לצחצח שיניים... היא הגיעה עם ריח של סיגריות, וריח של זיעה... בהמשך היא עישנה בערך קופסא ביום, ואני עישנתי בסוף שבוע סגריה אחת."

לשאלת ב"כ האשה על ענין האלכוהול, ענה הבעל:

"ביום שישי שנסענו לבית ההורים של האשה, שם נוהגים לשתות יין לרוב... ואם הייתי נשאר עם חברים היינו שותים בירה..."

הבעל הודה שהיה מטופל כשנה בטיפולים פסיכולוגים כולל תרופה קונצרטה לטיפול בהפרעות קשב וריכוז:

"בימי חמישי הייתי נפגש עם חברים וחוזר בסביבות חצות, ...לאחר הלידה של הבת, אמרה האשה שכואב לה, והמתנתי למעלה כחצי שנה, ואחר חצי שנה, היא אמרה שהיא צריכה לעבור ניתוח להסרת הגידולים המדוברים, וגם לאחר הניתוח (חודשים רבים) לא הייתי איתה, רוב הפעמים האשה היתה נרדמת בסלון, זה היה אחר הלידה של הילדה הראשונה, וגם אחרי הלידה של הילדה השנייה אחר הנישואין, עד שנולדה הבת היו יחסי אישות תקינים, למרות הויכוח הניצחי שביקשתי מהאשה לצחצח שיניים ולהתקלח..."

...

האשה ואני בישלנו, האשה לימדה אותי לבשל... ניקינו ביחד... קניות באופן משותף...

...

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

היו קללות וצעקות... לך קיבינימט... רבנו כל הזמן, לא הסתדרנו... תמיד רציני זוגיות טובה".

חקירת האיש נמשכה בדיון שהתקיים בתאריך כ"ג בטבת התשפ"ב (27.12.21):

"האיש: לעולם לא היה לי קשר זוגי רומנטי עם שום אשה אחרת בזמן הנישואין עם אשתי... הייתי נשוי לה, היא סירבה לקיים איתי יחסי אישות בטענה שכואב לה..."

ב"כ האשה: אתה אומר שלא היית מעולם בקשר זוגי עם אשה בזמן הנישואין לאשתך... אבל עם בת זוגתך הנוכחית אתה נכנסת לזוגיות בסוף חודש אוגוסט 2019, נכון?

האיש: זה נכון."

ביה"ד מעיר כי לפי הנתונים שבתיק, הצדדים התגרשו באוגוסט 2020.

ראשי - פרקים

- א. טענת הבעל מאיסה עלי בלי אמתלא ברורה.
- ב. בעל חייב ברפואת אשתו.
- ג. אשמת עזיבת הבעל את הבית - האם זה על דעת עצמו או בהסכמת הצדדים לשם שיקום הקשר.
- ד. הבעל עבר להתגורר עם בת זוג כשנה לפני הגירושין ודינו כרועה זונות.
- ה. מסקנה - פסק דין.

א. טענת מאיסות

הנה מצינו בגמרא (כתובות דף ס"ג ע"א): "וכן המורד על אשתו, מוסיפין על כתובתה..."

וכך פסק הרמב"ם (הלכות אישות פרק י"ד הלכה ט"ו):

"המורד על אשתו ואמר הריני זן ומפרנס אבל איני בא עליה מפני ששנאתיה, מוסיפין לה על כתובתה משקל שש ושלשים שעורה של כסף בכל שבת ושבת, וישב ולא ישמש כל זמן שתרצה היא לישב... אע"פ שכתובתה הולכת ונוספת, הרי הוא עובר בלא תעשה שנאמר "לא תגרע"."

וכתב השלטי גיבורים (כ"ז אות ב'): :

" אם רוצה לגרשה מתחילת מרדו ולתת לה את כל כתובתה הרשות בידו, ואין מוסיפין כתובתה אלא שמורד בה ואינו רוצה לגרשה".

וכתב הח"מ (סוף ס"ק ג'): :

" וכל שאין לו טענה מבוררת למה היא מאוסה בעיניו, דין מורד יש לו, ומוסיפין לה על כתובתה..."

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

וכך כתב הבית יעקב: "דבאמתלא ברורה דווקא יכול למנוע ממנה שאר כסות כמו שמשמע מדברי הח"מ..."

וכך כתב בעל "הישועות יעקב":

"אמנם אם טען הבעל מאוסה היא עלי ויש לו טעם מבורר, אף שאין הדין נותן לגרשה בעל כורחה מחמת זה, מכל מקום יוכל למנוע ממנה מזונות עד שתקבל גט"

והנה מצינו בפד"ר (ח"א עמ' 321):

"אם נאמר כהגאונים הללו, הרי נפלה כל תקנת רבנו גרשום מאור הגולה, ולא הנחת בת לאברהם אבינו יושבת תחת בעלה, כי כל בעל בידו לבוא ולטעון קים לי בנפשי שהיא מאוסה עלי... ומי יודע אם לא תואנה הוא מבקש על אשת נעוריו כי ימאס ונתן דעתו ועינו באחרת..."

וכן כתבו בפד"ר (ח"א עמ' 321):

"כשם שהאשה נאמנת בטענת מאיס עלי רק באמתלא מבוררת וניכרת לבית הדין... כך גם הבעל אינו נאמן בטענת מאוסה עלי כל זמן שקיים חשש שמא נתן עיניו באחרת או שטענתו אינה מבוררת לבית הדין..."

וכך כתבו בפד"ר ח"י עמ' 168 ובח"ח עמ' 104 ובעמ' 232.

והנה במקרה המונח על שולחן ביה"ד, טוען הבעל שלא רצה בקרבתה של האשה ואינו רוצה לחבקה ולנשקה, וכן אינו רוצה לקיים איתה יחסי אישות, וזה התחיל כשנה אחרי החתונה, וטענתו בפיו כי האשה צריכה להתקלח או שהיא מעשנת.

טענות אלו נראים שאין בהם ממש, ונראה שטענות אלו היו רק תירוץ של האיש כדי להתחמק לקרבה או קיום יחסי אישות עם האשה, שהרי גם האיש מודה שהיה מעשן סיגריות ושהיה מבלה עם חברים מחוץ לבית, וכן האיש סיפר שהיה מעשן סיגריות אחת בסופי שבוע.

זאת ועוד הרי האיש שהתחתן עם האשה ידע שהיא אשה שמעשנת סיגריות, ועל דעת זה התחתן עם האשה הזאת "וסבר וקיבל". הרי לא יעלה על הדעת שאדם שמעשן סיגריות בסוף שבוע (אפילו סיגריות אחת), טוען שהוא לא יכול להתקרב לאשתו בחיבוק ונישוק וביחסי אישות בגין ריח הסיגריות הנודף ממנה, ובוודאי כשהוא נשא אותה לאשה, הרי ידע שהיא מעשנת סיגריות וגם הוא היה מעשן סיגריות וסבר וקיבל.

ביה"ד לא השתכנע כי טענת האיש שהיה מבקש מהאשה ללכת ולהתקלח כי היה נודף מהאשה ריח לא נעים, היא טענת אמת, האשה בהופעתה בפני ביה"ד נראית ונשמעת כאשה מן היישוב, זאת ועוד, לאחר הלידות שלה וכן לאחר הטיפולים הרפואיים שהתה אשה זו בביתה, וכן בתקופה שעבדה, היא עבדה בבנק בחברת אנשים שעבדו איתה, ואין נראה לביה"ד שאשה זו נדף ממנה ריח לא טוב עד כדי כך שאין אפשרות להתקרב אליה.

לכן נראה לביה"ד שאך תואנה מבקש האיש לגרש את אשתו מסיבות השמורות עימו...

עוד יצויין כי הצדדים הסכימו בדיונים שהאשה בישלה, קנתה מוצרים לשימוש הבית, וכן ניקתה את הבית, ולטענת האיש הוא השתתף עם האשה במלאכות הללו, וטוען שהאשה לימדה אותו לבשל.

לכן טענת האיש שהאשה מאוסה עליו בגין ריח רע אין לה ידים ורגלים, ואין לה אמתלא ברורה לחיזוק הטענה הנ"ל.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב. חיוב בעל ברפואת אשתו.

במקרה המונח על שולחננו, טוענת האשה כי עברה טיפולים וניתוחים קשים של הוצאת גידולים מהרחם, ולכן בתקופות הללו שהיו סמוכות ללידת הבנות לא יכלה לקיים יחסי אישות עם בעלה מחמת כאבים, וכן לאחר לידת הבנות היו פעמים שעברה לישון בספה בסלון שהייתה נוחה לה.

האיש לא מכחיש טענות אלו, רק נחלקו ביניהם האם האשה עברה לישון בסלון לאחר לידת הבת השנייה פעמים ספורות או הרבה פעמים.

והנה מצינו בגמרא במסכת כתובות (דף כ"א ע"א): "לקתה, חייב לרפאותה", ומפרש רש"י שם שהרפואה מדין מזונות. אך הריטב"א חולק (שם נ"ח ע"ב), ומבאר שזה תקנת חכמים מיוחדת שתקנו לאשה כנגד החיוב לשמשו כל ימיה בז' מלאכות הבית (טחינה, אפיה, וכו'), ומעשה ידיה כנגד המזונות זה רק לעניין מלאכת הצמר, אבל שאר מלאכות הבית נתקנו לבעל בגין רפואתה, וכך הביא ספר האבני מלואים (סי' ע"ט ס"ק ב') שהוכיח שגם שיטת הר"ן והרשב"א גם כשיטת הריטב"א.

ונ"מ לשיטת רש"י הוא חיוב מדאורייתא "שארה, כסותה ועונתה לא יגרע", ואילו לשיטת הריטב"א זהו חיוב מיוחד של תקנת חכמים.

ונראה מדברי הרמב"ם (הלכות אישות פרק י"ב הלכה ב') שסובר כשיטת הריטב"א שזה דין מיוחד דרבנן ולא דין של מזונות שהוא מהתורה, שהרמב"ם כתב:

"והעשרה, שלשה מהן מן התורה ואלו שארה, כסותה ועונתה, ... והשבעה מדברי סופרים וכולן תנאי בית דין הם, ... לרפואתה אם חלתה..."

מוכח מדברי הרמב"ם שרפואה זה דין דרבנן.

ונ"מ אם אשה אומרת: "איני ניזונית ואיני עושה", אם הבעל חייב ברפואתה, שאם זה מדין מזונות אינו חייב, ואם זה תקנה מיוחדת חייב.

עוד כתב הרמב"ם (הלכות אישות פרק י"ד הלכה י"ז): "האשה שחלתה חייב לרפאות אותה עד שתבריא".

ונראה שחיוב רפואתה הוא כל מה שהאשה זקוקה לה במהלך ימי המחלה, כגון: אוכל מיוחד, יציאה לבתי מלון, כל זה נחשב כרפואתה.

וכך כתב בשו"ת רעק"א (מהדו"ק סי' ק"נ) שאם האשה נצרכת לפי טבעה למזונות קלים ומבריאים חייב הבעל לספק אף אם דמיהם יקרים מסתם מזונות, שזהו בכלל רפואתה.

וכך מובא ברבותינו האחרונים שאשה שנזקקת לילך למעיינות מרפא בהמלצת הרופאים לחיזוק גופה, חייב הבעל ליתן לה את כל הוצאות הדרך.

ונראה שבמקרה המונח לפנינו האשה הייתה חולה במחלה קשה (גידולים ברחם) שהיו מתגברים בלידות שלה, ולאחר הלידות עברה האשה ניתוחים בנושאים הרפואיים הנ"ל, ולדבריה הייתה זקוקה לשקט ומנוחה, ובכך גם הבעל מודה.

אך בדיון טען הבעל שהיה מכין לאשה בערב "חביתה מיוחדת" כאוכל מיוחד שידע שהאשה אוהבת אותו,

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

והנה לפי טענת האשה שעשתה את כל הניתוחים הללו (חוץ מחמת בריאות) גם עקב הרצון שרצתה לקיים יחסי אישות עם האיש, ורצתה שלא יהיו לה כאבים בשעת קיום יחסי אישות,

נראה לביה"ד שהאיש לא הפנים את מאמצי האשה לביצוע הניתוחים הללו, וחלק מהם היו לטענת האשה שיהיה אפשרות לחיות עם האיש כבעל ואשה כולל יחסי אישות, ובמהלך הטיפול הרפואי כשסבלה כאבים הייתה עוברת לישון על גבי הספה בסלון כדי להקל על סבלה, ונראה שאין הבעל הפנים בליבו את הסבל והכאב של האשה מחמת הייסורים שעברה בגין הניתוחים, אלא פטר את עצמו בעשיית "חביתה מיוחדת" בערב, ולא דאג שאשתו תיסע לבית מלון או לבית הבראה, ואולי היה קונה לה "אוכל מיוחד ומפנק" ממסעדה כדי להניח את דעתה ולהקל על סבלה.

ולכן נראה שבחייב איש לאשתו לרפואתה שזה כולל אוכל מיוחד הזקוק לה בימי מחלתה, וכן לקחתה לאחר הניתוחים לבתי מלון או לבית הבראה, לא דאג לכך בעלה.

ג. אשמת עזיבת הבעל את הבית

לאחר לידת הבת השניה ניסו הצדדים לעבור טיפול זוגי אצל יועצת נישואין, ובמהלך הטיפול הזוגי עזב האיש את הבית ועבר לגור בדירת מגורים אחרת.

לטענת האשה הבעל עזב מרצונו את הבית ולא רצה לחזור אליה,

לטענת האיש הוא עזב את הבית כחלק מהתהליך של הייעוץ הזוגי ובהסכמת האשה, כדי שהם יוכלו לחשוב (כל אחד לעצמו) האם, איך, וכיצד יוכלו לחזור אחד לשני (אם בכלל ירצו בכך), וראיה שהאשה רכשה כלי בית בשבילו לבית המגורים החדש.

בית הדין לא מכריע באשמת מי עזב האיש את הבית ועל מי מוטלת האשמה בכך.

ד. רועה זונות

האיש עבר להתגורר עם בת זוג כשנה לפני הגירושיין.

הצדדים התגרשו באוגוסט שנת 2020, והאיש הכיר בת זוג בסוף חודש אוגוסט בשנת 2019.

אם כך הדבר, דינו של האיש כדין "רועה זונות", שהביא "הבית יעקב", מובא בבית יוסף (אבן העזר ריש סי' קנ"ד), וכך הביא בשולחן ערוך (שם סעיף א') הרמ"א:

"מצאתי כתוב בשם ספר האגודה בפרק הבא על יבמתו [סימן ס"ז] פעם אחת בא מעשה לידי, לאה טוענת על ראובן שהיה רועה זונות, והוא כופר, ופסקתי שאם שאם תביא עדים שהוא כן יוציא ויתן כתובה..."

ולמרות שכתב בספר שו"ת החכם צבי (סי' קל"ג) שדין זה הוא רק ברועה זונות ומוחזק לכך ועומד במרדו, כבר כתבו האחרונים בפד"ר (כרך י"ב עמ' 24) ברועה זונות "ולא כן בנידון דידן שמתמיד באיוולתו, דבר שיכול להחשב כהתראה..."

ולכן במקרה זה מדובר שהאיש חי עם בת זוג כשנה לפני הגירושיין, הרי דינו הוא כרועה זונות, והדין שחייב לגרש את האשה וחייב בכתובתה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ה. מסקנה:

- א. לאחר איזון הנכסים שנערך בין הצדדים על פי חוות דעת אקטוארית, האשה אמורה לקבל מהאיש סך של 125.000 ש"ח.
- ב. האשה זכאית למלוא כתובתה בסך 180,000 אלף ש"ח. אולם יש לנכות מדמי כתובתה את הכספים שהיא אמורה לקבל באיזון המשאבים בסך כ- 125,000 ש"ח.

הרב יאיר לרנר-דיין

נימוקי דעת הרוב:

הדברים דלהלן נכתבים לאחר שמיעת הצדדים, העיון בחומר שבתיקי הצדדים, ולאחר העיון בדבריו המקיפים והיסודיים של עמיתי הגר"י לרנר שליט"א. מסקנת דבריו שהאשה זכאית לכתובה בניכוי דמי איזון המשאבים.

להלן הערות והוספות למה שכבר נכתב באריכות.

כל צד מאשים את משנהו במשבר שפקד את המשפחה והביא לקרע שביניהם.

הבעל הוא זה שעזב את הבית, אולם מעיון בתיק עולה שלא מדובר בפעולה חד צדדית. האשה שיתפה פעולה עם הליך הפירוד שבין הצדדים והייתה חלק ממנו.

הבעל טוען שהאשה היא זו שיזמה את הליך הפירוד (ויש ויכוח בין הצדדים לגבי תמליל המתייחס לכך).

האשה טוענת שרצונה או הסכמתה לפירוד הייתה כדי לשפר את הקשר הזוגי שאולי יתאחה לאחר הפרידה.

גם אם לא נקבע שהאשה היא יוזמת הפרידה, ודאי הוא שהאשה הייתה שותפה לכך.

לפני הפירוד, היה הליך של יעוץ נישואין ובמהלך ההליך הצדדים נפרדו. יתכן והליך הפרידה נועד לאפשר מיצוי של ניסיון לשיקום הנישואין. אולם כל צד נותן לכך פרשנות אחרת.

יש להוסיף שבדיון מיום 15.7.2021 (שורות 76-75 לפרוטוקול), הודה הבעל שהוא צרך גראס. אך הבעל טען שזה היה בידיעתה של האשה, ובחלק מהפעמים היא זו שהביאה לו את הגראס.

כמו כן יש להוסיף, שכל צד טוען שהצד השני הוא זה שאשם בכישלון הנישואין כאשר הם מתייחסים לאירועים שהיו בתאריכים שלאחר הפירוד.

מסתבר שנתונים אלו הינם זניחים משום שלאחר שעברה תקופה, התמונה האמיתית הייתה שהולכים להתגרש. לכן אירועים שאירעו אח"כ, אין להם כל כך השלכה לגבי חיוב הכתובה.

אין חולק כי בשנת 2016 היו הצדדים בהליכי גישור להסכם גירושין, כאשר האשה הייתה לכל הפחות, שותפה ליוזמה להליך הגישור.

נתון זה מראה כי בשנת 2016 כאשר חלפה למעלה משנה מהפירוד, הצדדים לא ראו מקום לשלום בית.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כמו כן, בשנת 2018 הגדירה האשה את עצמה כגרושתו לעתיד של הבעל. בשנת 2019, האשה אמרה בפומבי בפני קהל במופע, שהיא מתגרשת בשעה טובה. נתונים אלו מראים שהאשה עצמה בשנים אלו לא רצתה בשלום בית והיא עצמה הייתה מעוניינת בגירושין.

אמנם נתונים אלו לכשעצמם אינם סיבה להפסיד לה את זכות הכתובה. מאידך, האשה טוענת שהבעל בגד בה. אלא שההוכחה העיקרית של האשה, מתייחסת לבגידת הבעל בשנת 2019, כאשר הבעל בחר בזוגיות חדשה.

הבעל אף הראה מסמכים, ולפיהם הוא לא ניסה להסתיר מהאשה שיש לו בת זוג. בני הזוג נפרדו בשנת 2014.

כאשר לאחר חמש שנים של פירוד, הבעל בוחר בזוגיות חדשה, יכול להיות לכך השלכה משמעותית לגבי סרבנות גט מצד הבעל.

כגון, אם האשה תובעת גירושין והבעל מסרב לגרשה, יכולה האשה לטעון שמאחר ויש לו זוגיות חדשה, הוא חייב לגרשה כפי שמחייבים, מי שמוגדר כ-"רועה זונות".

כמו כן, זוגיות חדשה שגרמה למשבר בחיי הנישואין, מצדיקה שהבעל יחויב בדמי הכתובה (אלא אם כן יש סיבה שבגינה האשה הפסידה את כתובתה).

אך במקרה דנן, המשבר בחיי הנישואין לא נגרם כתוצאה מהזוגיות החדשה.

המשבר היה קיים עוד לפני הפרידה. הוא התעצם בשנת 2014. 9 כשהצדדים נפרדו. הוא הפך לעובדה מוגמרת בשנת 2016 כשדובר על הסכם גירושין. ולאחר מכן האשה הגדירה את עצמה כגרושה לעתיד וכדומה.

כל מה שקרה אח"כ אין לו השלכות משמעותיות לגבי הזכאות לכתובה.

לגבי עצם הזכאות לכתובה. לאשה ישנה זכאות לכתובה כל עוד היא לא הפסידה את זכאותה.

במקרה דנן אי אפשר לקבוע שהאשה אשמה במשבר שבחיי הנישואין וכפי שהרחיב הגר"י לרנר שליט"א לעיל בנימוקיו. לפיכך אין לקבוע שהאשה הפסידה כתובתה.

אך מאידך, אין גם לקבוע שהבעל הוא זה שאשם בלעדית במשבר שבחיי הנישואין. הבעל אמנם עזב את הבית, אך המשבר היה עוד קודם למועד העזיבה. בעקבות המשבר, היה הליך של ייעוץ נישואין שבמסגרתו הוסכם בין הצדדים על הפרידה, כאשר האשה הייתה שותפה מלאה בהליך הפרידה ועזיבת הבית.

יתר על כן, יש מחלוקת בין הצדדים מדוע בשנים שלפני הפירוד, חיי האישות שביניהם לא היו תקינים, כאשר כל אחד מהצדדים מאשים בכך את משנהו.

הנה, בדיון מיום 25.11.2020 אמרה האשה (בשורות 39-17 לפרוטוקול):

"האשה: לא זוכרת להגיד לך בדיוק, אבל בערך סביב 2011, הייתי מבקשת חיבוק, הוא היה נכנס עם פרצוף כעוס והיה אומר לי בתגובה לחיבוק, קודם לכי תתקלחי או דברים כאלה, אני לא הבנתי תוך כל כך הרבה נסיונות לדבר, למה הוא חוזר כעוס ולמה אי אפשר לקבל חיבוק מבעלי, אחרי יום שלם שאני נמצאת בבית ומגדלת את הבנות, אני גם זקוקה לחום ואהבה, ולא הבנתי את הריחוק, ממש לא הבנתי את הריחוק, היו פעמים שכבר עד שסוף סוף אני גם

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

רציתי יחסי אישות עם בעלי, וסליחה ומחילה מכבוד בית הדין, אז הוא פשוט סירב לי, הרגשתי כל כך דחוייה ומושפלת, לא קיבלתי את החיזורים שחיפשתי מבעלי. מישהו שירים אותי שיתן לי את האנרגיות.

ביה"ד: לא היה בכלל יחסי אישות באותם תקופות?

האשה: היו.

ביה"ד: באיזה תדירות?

האשה: ממש לא זוכרת. זה היה כל כך מזמן. זה לא היה פעם בשנה,

ביה"ד: פעם בחודש?

האשה: יכול להיות, אני לא זוכרת כבר, אבל העוצמה של כשאני מבקשת ומתקרבת ומנסה לקרב את החיבה של בעלי הוא זה שנשאר אדיש, היו תקופות גם שהוא יזם אבל אני לאור שלא יכולתי באמת לא יכולתי בגלל בא נגיד בעיות רפואיות להעניק לו את מה שאני רוצה וצריכה גם, אז זה לא התקבל כל כך בהבנה, ולא קיבלתי את התמיכה שאני זקוקה, או את ההכלה של מה שעובר עלי, כל מה שקיבלתי סוג של קביעות, את בדיכאון את צריכה עזרה, אמרתי לו שאני לא בדיכאון אני זקוקה לחום ואהבה של בעלי, אני זקוקה לו שיהיה לצידו, אני רציתי שכמו שהוא נהג לרומם ולהחמיא ולצד המשפחה שלו אם זה לגיסתי ואם זה לחמותי, רציתי גם מעט את הפידבקים אלי, לא שיקבלו אותי כמובן מאליו, אני ממש לא מבינה איך מאיפה הגיע למסקנא שאני בעצם לא תפקדתי או לא עשיתי, שכולם בסביבה שלי רואים עד כמה אני פעילה ומגדלת את הבנות שלי לתפארת, וזה הדברים שכל כך פגעו בי, כי אני הפכתי להיות שקופה וחסרת ערך בעיניו, ששום דבר שאני עושה וכל דבר כל חלקה טובה שבאתי וניסיתי".

בקטע זה מאשימה האשה את הבעל בריחוק ביניהם.

אולם תוך כדי הדברים אומרת האשה באמצע הפסקה הראשונה (בשורה 21 לפרוטוקול):

"היו פעמים שכבר עד שסוף סוף אני גם רציתי יחסי אישות עם בעלי, וסליחה ומחילה מכבוד בית הדין, אז הוא פשוט סירב לי",

בתחילת משפט זה מודה האשה כי: "עד שסוף סוף אני גם רציתי יחסי אישות עם בעלי".

האשה מצד אחד טוענת שהבעל התרחק ממנה, אך האשה גם מודה שהיא עצמה לא רצתה יחסי אישות עם בעלה, אלא שהיא מוסיפה: "שעד שסוף סוף היא רצתה, הבעל סרב".

אפשר אמנם לומר שהאשה לא רצתה בחיי האישות עם הבעל בגלל הבעיות הרפואיות שלה, אך אין גם לשלול שהיו לכך סיבות נוספות וכפי שהאשים אותה הבעל.

אך גם ללא משפט זה, לא ניתן לומר שלאשה לא היה חלק מסוים במצב שהביא למשברים שביניהם.

מסקנת הדברים, שגם לאשה יש שותפות במשברים שהובילו לגירושין.

שותפות זו, ודאי שאינה מצדיקה להפסיד לאשה את דמי הכתובה, אך היא מצדיקה שהאשה לא תקבל את מלוא דמי הכתובה, אלא את רובם הגדול.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

במקרה דנן נראה שיש לחייב את הבעל לשלם לאשה, 150,000 ש"ח מתוך דמי הכתובה של 180,000 ש"ח.

[יש לציין שלפי הנתונים שבפנינו, יש לבעל הכנסות שאינן נמוכות, אך אין לו חלק בדירה. (והבעל טוען שלמשפחת האשה יש רכוש רב).]

לגבי תשלום הכתובה יש נתון נוסף.

הבעל טוען שהאשה אינה זכאית לכתובה.

הבעל גם מוסיף, שגם אם האשה הייתה זכאית לכתובה, הרי היא זכאית לכ-125 אלף ש"ח בגין איזון המשאבים (וללא זכות לחייבו בהיוון). ידוע הכלל שאין "כפל מבצעים". לכן גם אילו האשה הייתה זכאית לכתובה, מדובר היה לכל היותר בהפרש שבין דמי האיזון לכתובה. דהיינו, כ-55 אלף ש"ח.

זוהי טענת האיש.

האשה טוענת שהבעל הוא זה שעזב את הבית ויצר את המצב שבגיננו האשה נאלצת להתגרש. בנסיבות אלו היא זכאית גם לכתובה ותוספת הכתובה והיא גם זכאית לפיצוי נוסף. חלק מהפיצוי הנוסף שהיא זכאית לו, זה דמי איזון המשאבים שהיא זכאית לו לפי החוק. לפיכך, לא יחול במקרה זה הכלל שאין "כפל מבצעים".

זוהי טענת האשה.

דהיינו, הצדדים נחלקים אם יש הצדקה במקרה דנן, למה שקרוי "כפל מבצעים".

ונראה ברור כי במקרה דנן, ודאי שאין הצדקה לחייב את הבעל בתשלום של פיצוי נוסף, מלבד דמי הכתובה.

פיצוי כספי נוסף ניתן במקרים חריגים, כאשר האשה רוצה באמת שלום בית, והיא זכאית לכך, אך בגלל הנסיבות עליה להתגרש. (והפיצוי הנוסף מתחשב גם בגובה דמי הכתובה, אם הוא גבוה או נמוך).

דבר זה אינו קיים במקרה דנן, כאשר תקופה ארוכה לפני הגירושין, גם האשה לא רצתה שלום בית וכפי שפורט לעיל.

יתר על כן, הרי גם לגבי עצם חיוב הכתובה, מסקנתנו היא שהאשה אינה זכאית למלוא דמי הכתובה, אלא רק לרובם הגדול.

לפיכך, ודאי הוא שהאשה אינה זכאית לפיצוי נוסף, שמעל דמי הכתובה.

משום כך, כאשר האשה זכאית לתשלומי איזון המשאבים לפי החוק, כספים אלו יחשבו ככספים שניתנים לה על חשבון דמי הכתובה. עקרון זה מכונה כיום בביטוי "אין כפל מבצעים".

יש להבהיר שבאיזון משאבים בדרך כלל מקובל, שאין לחייב את משלם דמי האיזון, לתת לצד המקבל, את הזכויות כשהן מהוונות. בזכותו של הצד החייב, להמתין עם תשלומי האיזון, לזמן שבו "יבשילו" הזכויות (חלקם "מבשילים" במועד היציאה לפנסיה).

אך לגבי הזכות לדמי הכתובה, האשה זכאית לקבל את הכספים מיידית (כאשר הם "מהוונים"), ואין היא צריכה להמתין למועד היציאה לפנסיה וכדומה.

במרבית המקרים שבהם האשה זכאית גם לדמי כתובה וגם לדמי איזון משאבים, קיימת תביעה לאיזון משאבים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

במקרים אלו, יש לנכות מדמי הכתובה שהאשה זכאית להם, את דמי איזון המשאבים שהאשה אמורה לקבל במסגרת התביעה לאיזון משאבים. מאחר והאשה אמורה לקבל את דמי הכתובה מיידית, (ולא במועד היציאה לפנסיה וכד'), מחשבים את דמי איזון המשאבים שיש לנכות, כשהם מהוונים.

אך המקרה דנן שונה ממרבית המקרים. קיים אמנם החישוב של דמי איזון המשאבים, אך אין על כך עדיין תביעה.

יש מקום לדון מהי הדרך הראויה במקרה זה.

מצד אחד אין כיום תביעה לאיזון משאבים. לכאורה, האשה זכאית שלא ננכה לה את דמי איזון המשאבים, שהיא לא תבעה.

מאידך, אחרי שהאשה תהיה זכאית לדמי הכתובה, היא יכולה להגיש תביעה לדמי איזון משאבים והיא תהיה זכאית לכך לפי החוק.

נראה שדרך המלך במקרה זה, יהיה המתווה הבא:

האשה בשלב ראשון תהיה זכאית רק להפרש שבין דמי איזון המשאבים לדמי הכתובה.

האשה תוכל להגיש תצהיר שבו היא מתחייבת:

"אם האשה תקבל כספים/זכויות בגין איזון המשאבים או זכויות/כספים אחרים/ות, היא תחזיר לבעל את אותם דמי הכתובה שהיא קיבלה ושביה"ד קבע או יקבע לגביהם, שהם נחשבים כתשלום על חשבון דמי הכתובה".

לאחר קבלת התחייבות זו, יוכל ביה"ד לחייב את הבעל לשלם לאשה את מלוא דמי הכתובה.

מובהר בזה שאם האשה תתבע כספים אחרים שהם לא שייכים לאיזון המשאבים, כפי הנראה, אלו כספים שלא נחשבים ככספים שניתנים על חשבון הכתובה. משום כך, כפי הנראה, האשה לא תצטרך להחזיר את דמי הכתובה המקבילים להם.

במקרה דנן, דמי הכתובה המלאים הם 180,000 ש"ח.

לאחר העיון ושיקול הדעת קבענו לעיל כי, האשה זכאית לקבל בגין הכתובה, 150,000 ש"ח.

דמי איזון המשאבים הם 125,652 ש"ח.

לפיכך, בשלב ראשון האשה זכאית לקבל מהבעל בגין הכתובה, את ההפרש שבין 150,000

ש"ח לבין 125,652 ש"ח, דהיינו, 24,348 ש"ח.

אם האשה תתחייב בתצהיר שלא ייווצר מצב, שהיא גם מקבלת איזון משאבים וכיוצא בזה, וגם כתובה, אזי לא תהיה מניעה לתת לאשה כבר עכשיו, את מלוא דמי הכתובה שביה"ד קובע שהיא זכאית להם.

הנוסח המוצע להתחייבות מסוג זה הוא:

"האשה _____ ת"ז _____ מתחייבת, שאם היא תקבל מהבעל _____ ת"ז _____ כספים/זכויות בגין איזון המשאבים או זכויות/כספים אחרים, היא תחזיר לבעל את אותם דמי הכתובה שהיא קיבלה ושביה"ד קבע או יקבע לגביהם, שהאשה כבר קיבלה אותם מהבעל במסגרת איזון משאבים וכיוצא בזה, ושהדברים בזה, ושהדברים שהיא קיבלה נחשבים כתשלום על חשבון דמי הכתובה".

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לאחר מתן התחייבות בנוסח זה, האשה תקבל בגין הכתובה סך נוסף של 125,652 ש"ח, ובס"ה 150,000 ש"ח.

לפיכך נראה לפסוק כדלהלן:

- א. הבעל חייב לשלם לאשה בגין הכתובה סך של 24,348 ש"ח.
- ב. בזכות האשה להתחייב בתצהיר בנוסח כדלהלן:
"האשה _____ ת"ז _____ מתחייבת, שאם היא תקבל מהבעל _____ ת"ז _____ כספים/זכויות בגין איזון המשאבים או זכויות/כספים אחרים, היא תחזיר לבעל את אותם דמי הכתובה שהיא קיבלה ושביה"ד קבע או יקבע לגביהם, שהאשה כבר קיבלה אותם מהבעל במסגרת איזון משאבים וכיוצא בזה, ושהדברים שהיא קיבלה נחשבים כתשלום על חשבון דמי הכתובה".
- ג. ככל והאשה תתחייב כנ"ל, האשה תקבל בגין הכתובה סך נוסף של 125,652 ש"ח, ובס"ה 150,000 ש"ח.
- ד. התיק יישאר פתוח 45 יום (וימי הפגרה/חגים מן המניין), כדי לאפשר לאשה להמציא את ההתחייבות הנ"ל.
- ה. התיק יוכנס לעיון ביה"ד בעוד כ-46 יום.

הרב יהודה שחור – אב"ד

אני מסכים בכל לב לבירור הנדון שבפנינו ולהכרעת הדין של כבוד האב"ד הגר"י שחור שליט"א.

הרב ירון נבון - דיין

פסק הדין:

- א. הבעל חייב לשלם לאשה בגין הכתובה, סך של 24,348 ש"ח.
- ב. בזכות האשה להתחייב בתצהיר בנוסח כדלהלן:
"האשה _____ ת"ז _____ מתחייבת, שאם היא תקבל מהבעל _____ ת"ז _____ כספים/זכויות בגין איזון המשאבים או זכויות/כספים אחרים, היא תחזיר לבעל את אותם דמי הכתובה שהיא קיבלה ושביה"ד קבע או יקבע לגביהם, שהאשה כבר קיבלה אותם מהבעל במסגרת איזון משאבים וכיוצא בזה, ושהדברים שהיא קיבלה נחשבים כתשלום על חשבון דמי הכתובה".
- ג. ככל והאשה תתחייב כנ"ל, האשה תקבל בגין הכתובה סך נוסף של 125,652 ש"ח, ובס"ה 150,000 ש"ח.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

- ד. סכומי הכסף שפורטו לעיל הם לפי דעת הרוב. לדעת המיעוט יש להוסיף לדמי הכתובה סך של 30,000 ש"ח. בסעיף א' במקום 24,348 ש"ח יהיה 54,348 ש"ח. בסעיף ג' במקום 150,000 ש"ח יהיה 180,000 ש"ח. ההכרעה היא כדעת הרוב.
- ה. התיק יישאר פתוח 45 יום (וימי הפגרה/חגים מן המניין), כדי לאפשר לאשה להמציא את ההתחייבות הנ"ל.
- ו. התיק יוכנס לעיון ביה"ד בעוד כ-46 יום.

מותר לפרסם את פסק הדין לאחר השמטת הפרטים המזהים

ניתן ביום כ"ח באב התשפ"ב (25/08/2022).

הרב ירון נבון

הרב יאיר לרנר

הרב יהודה שחור - אב"ד

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה